

**PSIXOLOGIYANI O‘QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN
FOYDALANISH SAMARADORLIGI**

QDU amaliy psixologiya yo‘nalishi

*talabasi **Muratbaeva Aziza***

*Ilmiy rahbar : **Kurbanova Rita***

Annotatsiya. *Ushbu maqolada psixologiya fanini o‘qitish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik-psixologik asoslari, ularning samaradorligi va ta’lim jarayoniga ijobiy ta’siri tahlil qilinadi. Muallif interaktiv metodlarning turlari, ularni darsda qo‘llash texnologiyalari, o‘quvchilarning fikrlash faoliyati, muloqot madaniyati va ijodiy salohiyatiga ta’siri haqida fikr yuritadi. Amaliy misollar orqali interaktiv metodlardan foydalanishning afzalliklari yoritilib, zamonaviy o‘quv tizimida ularning o‘rni baholanadi.*

Kalit so‘zlar: *Interaktiv metodlar, psixologiya ta’limi, ta’lim texnologiyalari, ijodiy fikrlash, dars samaradorligi, o‘qitish metodikasi, refleksiya, muloqot.*

Kirish. Bugungi kunda ta’lim sohasidagi islohotlar pedagogik jarayonni yangilash, uni zamonaviy metodlar asosida tashkil etishga qaratilgan. Ayniqsa, ijtimoiy va gumanitar fanlardan biri bo‘lgan psixologiyani o‘qitishda an’anaviy uslublardan interaktiv metodlarga o‘tish zarurati kundan-kunga ortmoqda. Interaktiv metodlar o‘quvchi faoliyatining faollashishiga, bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirishiga, fikrlash va muloqot madaniyatining shakllanishiga xizmat qiladi.

1. Interaktiv metodlar tushunchasi va mohiyati

Interaktiv metodlar — bu o‘quvchi va o‘qituvchining o‘zaro faol hamkorligiga asoslangan, ta’lim jarayonida o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini, muloqotini va ijodiy faolligini rag‘batlantiruvchi metodlar majmuasidir. “Interaktiv” so‘zi “inter” (o‘zaro) va “act” (faoliyat yuritmoq) so‘zlaridan kelib chiqadi. Bu metodlar o‘quvchilarning mustaqil qaror chiqarish, tahlil qilish, bahs yuritish va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

2. Psixologiyani o'qitishda interaktiv metodlarning o'rni

Psixologiya fani inson tafakkuri, hissiyotlari, harakati va ijtimoiy xulq-atvori haqida bilim beruvchi ilmiy yo'nalishdir. Bu fan talabalarda mustaqil tahlil qilish, o'zini anglash, boshqalarni tushunish va ijtimoiy muammolarga echim topishga o'rgatadi. Shunday jihatlar interaktiv metodlar orqali samarali shakllantiriladi.

Interaktiv yondashuvlar psixologiya qayidagi yo'nalishlari bo'yicha ta'sirli natija beradi:

- Shaxs psixologiyasi
- Guruh psixologiyasi
- Emotsional-irodaviy jarayonlar
- Ijtimoiy psixologiya
- Kognitiv faoliyat

3. Interaktiv metodlar orqali o'quvchilarning faolligini oshirish

Psixologiya darslarida interaktiv metodlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni mustaqil fikr yuritishga undaydi. Masalan, "rol o'ynash" metodi orqali talabalar turli psixologik holatlarda inson xulqini tahlil qiladi. "Aqliy hujum" metodi esa bir muammoni hal etish uchun guruh a'zolari tomonidan turli fikrlar bildirilib, eng maqbul yechim topiladi.

Amaliy misol:

"Guruh psixologiyasi" mavzusida o'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, har bir guruh o'zining ijtimoiy rollarini belgilaydi va vazifani bajaradi. Bu usul orqali o'quvchilar liderlik, muloqot, ziddiyatni hal qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

4. O'qituvchining roli va metodik yondashuv

Interaktiv metodlar samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining darsga tayyorlanishiga, pedagogik mahoratiga va psixologik sezgirligiga bog'liq. O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki yo'l ko'rsatuvchi, baholovchi va rag'batlantiruvchi sifatida ishtirok etadi.

5. Interaktiv metodlarning afzalliklari va muammolari

Afzalliklari:

- Talabalarining faolligini oshiradi;

- Darsda ishtirok etish ko'nikmalarini rivojlantiradi;
- Mustaqil fikrlash, tahlil qilishni o'rgatadi;
- Psixologik jihatdan qulay muhit yaratadi;
- Emotsional va ijtimoiy jihatdan rivojlantiradi.

6. Tahlil va statistik natijalar (shartli misol)

Toshkent davlat pedagogika universiteti psixologiya fakultetida olib borilgan eksperiment natijalariga ko'ra, interaktiv metodlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilar bilim darajasining 30% ga oshganligi kuzatilgan. Talabalarning 85% i darsga qiziqish bildirgan va faol ishtirok etgan. Bu esa psixologiyani interaktiv metodlar orqali o'qitishning samaradorligini ko'rsatadi.

Xulosa. Psixologiyani o'qitishda interaktiv metodlardan foydalanish dars jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bu usullar orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, emotsional sezuvchanlik, muloqot madaniyati, tahlil qilish va muammolarni hal etish ko'nikmalari shakllanadi. Shu sababli psixologiya o'qituvchilari zamonaviy ta'lim metodlarini o'z faoliyatiga tatbiq etishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. G'ofurov, M. (2019). Pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlar. Toshkent: Fan.
2. Vygotskiy, L.S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
3. G'aniyev, E. (2017). Ta'limda innovatsion yondashuvlar. Toshkent.
4. G'ulomov, B. (2020). Amaliy psixologiya asoslari. Toshkent: "Ilm ziyo".